

אבן נייר ומספריים

המשחק המיתולוגי כמשל למערכת היחסים בין מדעי הטבע ומדעי הרוח וכיצד הם מכריעים זה את זה

הרב אברהם וסרמן

המערכת האקדמית השתלטה כמעט על כל תחום בחינוך, כשעצם קבלת תפקיד בעירייה או במערכת השלטונית והציבורית תלויה בתואר אקדמי, פעמים רבות ללא קשר למשרה המבוקשת. 'תעשיית התארים' הפכה מזמן למושג נלעג, והכול יודעים שחלק ניכר קנוי או מועתק ביצירתיות, לעיתים ב'עיוגולי פינות' גם מצד המוסדות האקדמיים, השואפים למספר רב יותר של תלמידים. המערכת הזו אינה יודעת שובעה, והיא דורשת עוד ועוד תקציבים, יוצרת התניות ותנאים כפייתיים המגדילים אותה עוד יותר. כדי להמחיש את אבסורד הכפייה די לציין כי בגלל התמעטות הלומדים במדעי הרוח, והמשבר התקציבי שנגרם בשל כך, קיימת יוזמה שגם הלומדים מדעי הטבע יחויבו לקחת קורסים במדעי הרוח. כלומר, להקדיש זמן ומאמץ ללמוד מה שאינם מעוניינים בו, כדי 'לחנך' אותם, ובעיקר כדי להעשיר את קופות המחלקות המידלדלות. מה שמזכיר את ה'חינוך מחדש' בגרסתו הקומוניסטית.

יכופר לארץ לדם אשר שופך בה כי אם בדם שופכו, והכפרה מוכרחת לבה: בטול כללי לכל מכוונות התרבות של עכשיו, עם כל שקרן ותרמיתן, עם כל זוהמתן הרעה וארסן הצפעוני. כל התרבות, המתהללת בצלצלי שקרים,

העולם הראשונה עם מיליוני הרוגיה והחורבן הנורא של ערים וארצות. האכזבה הייתה קשה במיוחד, מכיוון ששתיים מתוך המדינות שהובילו את המלחמה היא היו מולדת הנאורות - צרפת וגרמניה, אשר לחמו זו בזו

כשהיינו ילדים ורצינו לקבוע 'תורות' (תורים) במשחק, היה כל ילד מסתיר את ידו מאחורי גבו. כולם היו אומרים יחד את המשפט: "אבן, נייר ומספריים המנצח בין השנים, חת שתיים ושר-לוש", ואז פותחים את היד אל מרכז המעגל. הכללים ברורים מאוד: האבן מסוגלת לשבור מספריים, אבל הנייר מנצח כשהוא עוטף אותה. המספריים מנצחים את הנייר וגוזרים אותו. היה משהו שלא הבנתי - מה בכך שהניר עוטף את האבן? הרי היא נשאת אבן שלמה וחזקה, ומסוגלת - גם כשהיא עטופה בנייר - לשבור את המספריים! אבל אין מקשים על המשחק... להלן פרשנות מטאפורית שהתחדשה לי לאחרונה:

האבן היא הטבע כפי שהוא, טבעיות החיים. הנייר - תחום הדעת וההשכלה. המספריים - כלי מלאכותי המשמש אותנו לגזירת הנייר לממדים הרצויים, לעיתים לפיסות קטנות המושלכות לפח.

מאז ומתמיד, אבל באופן מוגבר במיוחד מאז החל עידן הנאורות (במאה ה-18)

- הטבעיות האנושית נעטפת בעטיפות אינסופיות של נייר, בהררי מילים כתובות.

אנשי הנאורות היו בטוחים שביאו את האנושות לאושר וטוב, אלא שבמשך השנים נתקלה הנחה זו שוב ושוב במציאות כואבת והפוכה. השיא היה מלחמת

לפרסום יצירות 050-8621524

יורי אוסטרובסקי גולובש, מבצר בכפר האמנים בסאנור, רישום.

אם זה היה רק ללא הועיל - חצי צרה. הצרה היא כשכל זה הפך לנזק מתמשך ומעמיק.

מורים ומרצים מתקדמים לפי ההישג האקדמי בלי קשר לכישוריהם בהוראה. מערכת החינוך הולכת

המערכת הזו אינה יודעת שובעה, והיא דורשת עוד ועוד תקציבים, יוצרת התניות ותנאים כפייתיים המגדילים אותה עוד יותר. כדי להמחיש את אבסורד הכפייה די לציין כי בגלל התמעטות הלומדים במדעי הרוח, והמשבר התקציבי שנגרם בשל כך, קיימת יוזמה שגם הלומדים מדעי הטבע יחויבו לקחת קורסים במדעי הרוח. כלומר, להקדיש זמן ומאמץ ללמוד מה שאינם מעוניינים בו, כדי 'לחנך' אותם, ובעיקר כדי להעשיר את קופות המחלקות המידלדלות

ומתרוקנת מערכים לאומיים ודתיים, ואג'דות פוליטיות במסווה אקדמי מחלחלות למערכת ההוראה. כך קיבלנו את לימודי המגדר שהגיעו לבתי הספר, ומשפיעים כיום גם על ילדים בגיל שמונה.

הנזק ניכר מאוד במערכת הצבאית, כשהקידום בסולם הקצונה מותנה גם בלימודים באוניברסיטה, שם ילמדו פעמים רבות תכנים היוצרים רפיון באמונה בצדקת הדרך. הנייר עוצר גם את החיילים מלהילחם כראוי, בראשם - 'הקוד האתי של צה"ל'. המלחמה האחרונה שבה ניצחנו במובהק הייתה מלחמת יום הכיפורים, כשקצינים עדיין לא חייבו לרכוש תואר כדי להתקדם, וגם 'הקוד האתי' טרם נולד.

יש לגזור את הנייר ולהחזיר אותו לממדים ההגיוניים שלו, ואת חלקיו המוזיקים לזרוק לסל האשפה. מי שרוצה ילמד מדעי הרוח או החברה, אבל אלה לא יהיו כרטיס כניסה לשום תחום אחר. קצינים ילמדו מה שדרוש למקצועיות הצבאית שלהם, במשירין או בעקיפין, מורים ישובו ללמוד במכללות להוראה ללא תואר אקדמי ולא יידרשו לכתובת 'מחקרים'. משכורתם תהיה בהתאמה להכשרתם המקצועית ול יכולתם החינוכית. מנהלי מחלקות בעירייה או בכל תחום אחר יתמנו לפי כישורי ניהול ויכולות בינאישיות. ולסיום - כפי מה שראינו לאחרונה - ראש ממשלה יתמנה גם ללא תעודת בגרות, ובלבד שיש לו הכוח הפוליטי והתמיכה הציבורית הנדרשת.

מוכרחת להכחד (!) מן העולם... אורם של ישראל יופיע, לכונן עולם בעמים בעלי רוח חדשה, בלאומים אשר לא יגו ריק ולא ירגזו עוד על ד' ועל משיחו, על אור חיי העולם ועל התום והאמונה אשר לברית עולמים. וישראל... יצעוד על חרבנם של המתהללים באילנים החדשים כאשר צעד על חרבות בבל ואשור העתיקות. אז ידע ויוכח, כי אך בו א-ל א-להי ישראל מושיע... "אלא שיהיו מי שלא ייתנו לעובדות לבלבל אותם. גם על זה כתב הראי"ה:

"אם עוד תתאמץ אירופא וכל גוייה להחזיק מעמד בצביונה... את ד' לא ידעו ואת דרכיו לא יחפצו ללכת בהם. מצב זה הוא רגועי ברגעי התולדה (=ההיסטוריה). אור התשובה יופיע בהכרח וישליך איש את אלילי כספו ואת אלילי זהבו, וישוב הכל אל טוב ד'. אז תכחד (!) התרבות ההוית בכל יסודותיה, ספריותיה תיאטריה... וכל החקים אשר בהבל ועול יסודם וכל נימוסי החיים הרעים והחטאים כליל יחלפו. ונשגב ד' לבדו ביום ההוא". הנימוק לדרישת ביטול התרבות האירופית פשוט: "הארג הרוחני והמעשי, אשר בצביונו ההו לא היה יכול לעצור, עם כל תפארת חכמתו, בעד שפך דמים רבים ובעד חרבנו של עולם בצורה איומה כזאת, הרי הוא מוכיח על עצמו, שהוא פסול מעיקרו... על כן חרב תחרב כל התרבות ההוית, ועל משואותיה יתכונן בנין העולם באמת ובדעת ד'." והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ד' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים". (אורות, המלחמה, ח).

הראי"ה לא ניסה להציב נייר מול נייר. כמו במשחק הילדים הנזכר - כששני הצדדים שווים - יש תיקו ולא ניצחון. ההתמודדות הבאה תבוא מייד לאחריו. הוא דיבר על מספריים. זה המקום לשים לב לכך שלא דבר על המעבדות, המדעי המדויק, מדעי הטבע וכולי - אלא על "מכוונות התרבות", המעצבות השקפת עולם, אמות מידה מוסריות ומהלכים חברתיים.

מלחמת הנייר באבן התעצמה לאחרונה, כשהטבעיות האנושית של משפחה, ילודה, זכר ונקבה, השייכות הלאומית, המאבק באויב - כל אלו התערערו באופן קיצוני בידי ארגונים המפעילים טרור כלפי מי שמנסה לעמוד נגדם: השתקה, פיטורין, שיימינג ועוד.

אם נעמיד מכוון מחקר מול מכוון מחקר, נייר עמדה מול נייר עמדה - נגיע לתיקו בלבד. האבן צריכה לקרוא לעזרתה את המספריים. כלי העזר שיחתוך את הנייר. למי שלא שם לב - במהלך שלושים השנים האחרונות התחוללה כאן מהפכה. אם עד שנות השבעים יכולת להיות מורה מצוין ללא תואר אקדמי, ואלה המורים שהכול זוכרים בנגעו, הרי שכיום תזדקק לפחות לתואר ראשון. האם הדבר שיפר את איכות ההוראה? לא בהכרח.

בקרבות עקובים מדם. לא פלא כי הראי"ה, ש'נתקע' באירופה במשך כל המלחמה ההיא ואף חווה את ההפצצות על לונדון, התבטא בחריפות וכך אמר: "נכתם עוון שופכי הדמים, מלכי אדמה הזדים... לא

שירות משמעוטי במיוחד

חווית גיוס בלתי נשכחת יכולה להיות גם שלך!

חיילי תכנית 'עולים דרגה' של ארגון שלוחה מזמינים אתכם לערב חשיפה

הערב יתקיים במרכז הלאומי שלוחה, דרך שלוחה 1, ירושלים
יום שלישי | י"ט כסלו | 13 בדצמבר 2022 | בשעה 18:45

נשב לקפה במתחם המגורים המרווח שלנו

נסייר במרכז הספורט והבריכה ונספר על תכניות הפנאי וההעשרה

נבקר בבית המדרש, נפגוש את הרבנים ונציג את מסלולי הלימוד השונים

נשתף מחוויות השירות הצבאי ונספר על מסלולי הגיוס השונים

אני אהיה se, ואתה?

לפרטים נוספים ולהרשמה:

מוטי דודי: 0544765560 | motishtraus@shalva.org | יפעת מילר: 0543113158, osbogrim@shalva.org